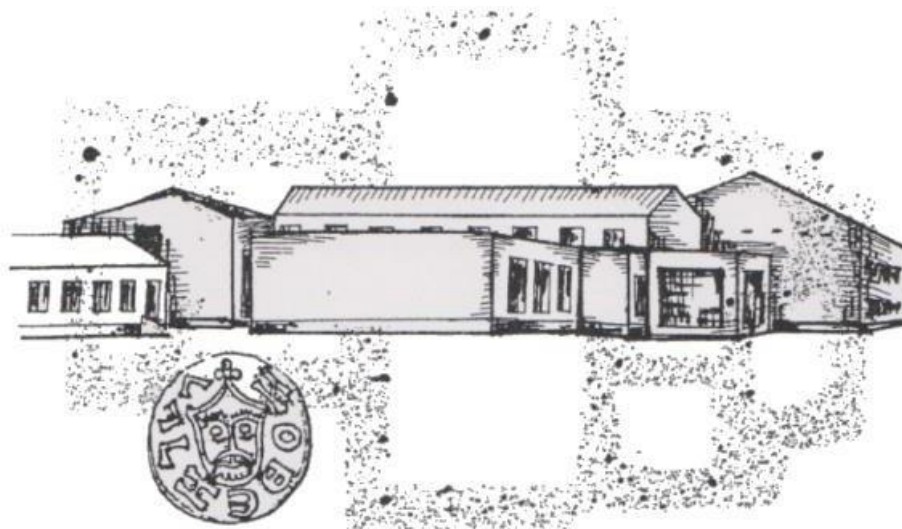

Základní škola ZŠ Libice nad Cidlinou

Školní 465, 289 07 Libice nad Cidlinou

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

Školní rok 2022/2023

Matyáš Čihák

Základní škola Libice nad Cidlinou

Práce s dětmi na dětských táborech

Matyáš Čihák

**Závěrečná práce
2022/2023**

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím se zveřejněním své práce na internetových stránkách školy. Práce bude vzhledem k GDPR uveřejněna bez fotografií.

V Libici nad Cidlinou dne 19. 4. 2023

Matyáš Čihák

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Horáková

Obsah

Úvod	5
1. Historie letních táborů	6
2. Psychologie dítěte na LT	6
2.1 STÝSKÁNÍ.....	6
2.2 ŠIKANA.....	7
2.3 TELEFONÁTY S RODIČI.....	7
2.4 VULGARITA MEZI DĚTMI	7
3. Děti Bez Hranic	8
3.1 SLOŽENÍ VÝCHOVNÝCH PRACOVNÍKŮ	8
3.2 PRÁCE PRAKTIKANTA	9
3.3 PRÁCE VEDOUCÍHO	10
3.4 PRÁCE HLAVNÍHO VEDOUCÍHO	10
3.5 DENNÍ REŽIM	10
3.6 PŘÍSTUP K DĚTEM	11
3.7 PROGRAM PRO DĚTI	11
3.8 USPOŘÁDÁNÍ POKOJŮ	12
4. Já a moje práce na táboře	12
5. Rozhovory.....	13
5.1 ROZHOVOR S VEDOUCÍ NEJMENŠÍCH	13
5.2 ROZHOVOR S VEDOUCÍ NEJSTARŠÍCH	14
5.3 ROZHOVOR S HLAVNÍ VEDOUCÍ.....	15
Závěr	17
Zdroje	18

Úvod

Téma této závěrečné práce jsem si vybral, protože jsem byl o letních prázdninách v roce 2022 na třech letních táborech jako praktikant, a také proto, že mě baví pracovat s dětmi, rád s nimi sdílím radost a rád se o ně starám.

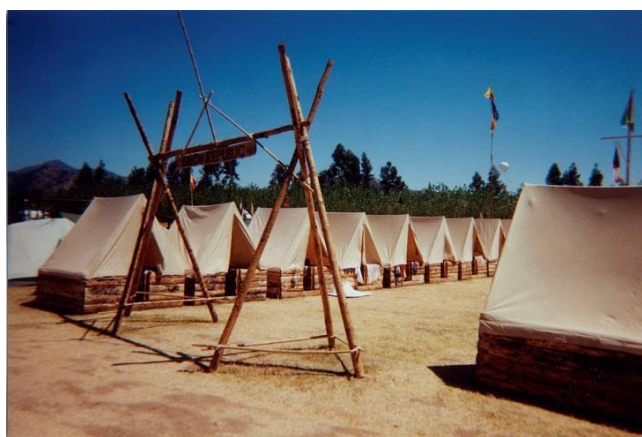
1. Historie letních táborů

První dětské tábory pocházejí z USA. V roce 1861 tam první založil Frederick Gun.

Na vývoji dalších táborů se podílely dětské organizace, hlavně skautské. První tábor se konal v roce 1907.

V Čechách byl první u Lipnice nad Sázavou v roce 1912.

Hlavní význam pro současnou podobu dětských táborů měly i pionýrské tábory. Byly zakládány ve všech státech, které byly socialistické, v SSSR jich bylo na 40 tisíc. Nejznámější byl stále existující tábor Artěk, založený v roce 1925. Šlo převážně o táborové městečko, které bylo složeno z celé řady jednotlivých táborů. Za dobu jeho existence jím prošel milion dětí, včetně mnoha z Československa, protože tyto tábory byly mezinárodní.

Obr.1 Tábor Artěk

2. Psychologie dítěte na LT

2.1 Stýskání

Stýskání je na táborech normální. Vždy jsou kritické večery, protože se děti nudí a v tu chvíli mají čas myslet na domov. V tu chvíli je dobré si k dětem sednout a mluvit s nimi třeba o tom, jak se jim líbil dnešní program, a snažit se je přivést na jiné myšlenky.

Když se dětem stýská, tak si často stěžují na bolestivé břicho. Ze své zkušenosti můžu říct, že jsme na táboře měli jednu holčičku, která nám často plakala, že se jí stýská po mamince. Tyto děti jsou zafixované na lidi, u kterých brečí. Tato holčička brečela převážně u mě a vždy jsem si ji posadil k sobě a třeba jsem s ní probíral, co jsme dnes dělali nebo co ještě budeme dělat. Nebo zabíral prášek na stýskání, což je placebo efekt. Dítěti dáme nějaký bonbon a zabere to. Děti pak i říkají, jak „prášek“ zabral.

2.2 Šikana

Šikanovat se děti mezi sebou mohou z různých důvodů. Nejvíce ohrožené děti jsou ty, kteří mají nějakou nevýhodu. Jsou méně komunikativní, nebo naopak jsou mentálně vyspělejší než jejich vrstevníci v oddíle.

Šikana se musí řešit. Když to je šikana fyzická, kterou jsem na táboře nezažil, a můžu k ní říci něco pouze teoreticky, tak je důležité ji hned řešit a nebrat ji na lehkou váhu. Je to prohřešek, který se nemůže přehlížet. Pokud si dva kluci někde dali navzájem pěstí, tak se to bere jinak, než když daná osoba nebo skupinka záměrně zastrašuje a mlátí další osobu. Dále se na táborech vyskytuje kyberšikana. Ta se vyskytuje nejvíce mezi děvčaty. Jedna druhou vyfotí a pošle zbytku tábora, ostatní se jí pak mohou smát a to děvče z toho může být smutné a vzít si to trauma do dalšího života.

2.3 Telefonáty s rodiči

V dnešní době je již běžné, že táborníci mají u sebe telefon. Největší riziko je to, že děti uprostřed noci, když se vzbudí a stýská se jim, volají s pláčem domů a chtějí, aby si pro ně rodiče přijeli, nebo že se mezi dětmi něco přihodí a hned to dítě volá domů. My se to pak dozvíme buď pozdě a v horším případě, až když volá sám rodič. Snažíme se mít to volání nějak pod kontrolou a vědět, kdo v oddíle má mobil, u menších dětí lze navrhnout, aby si k nám mobil „uložily“, aby se jim nezničil. Kdykoli můžou přijít, když ho budou chtít. Potom máme přehled, kdo má mobil u sebe.

Dále děti musí vědět, že mobil u sebe nemůžou mít na programu, a hlavně jim říkáme, že když se něco stane, tak mají nejdříve přijít za námi, a ne hned volat domů. Za nás k tomu mohu napsat, že mobily na táboře u dětí nevidáme vůbec rádi. Vždy, když nám rodič řekne při předávání dítěte, že dítě má u sebe telefon, ho poprosíme, aby si ho odvezl domů, protože děti mohou s telefony dělat neplechu a mohou si je rozbít nebo ztratit. To je pak velmi nepříjemná situace.

2.4 Vulgarita mezi dětmi

Děti v dnešní době často mluví velmi vulgárně, ale to na táborech netolerujeme. Hlavní věc, kterou musím zdůraznit je, že vulgárně nesmí mluvit výchovní pracovníci. Dětem jdeme vždy příkladem ve všem, co děláme. Platí, že pokud chceme, aby naše pravidla respektovaly, tak je musíme také dodržovat, jinak si tím podkopeme autoritu. Také by se mohlo stát, že vulgární vyjadřování vedoucího některé děti budou vnímat jako nadávky na sebe, na to si musíme

dávat pozor. Zakazování vulgarity nemá smysl, ale víme, že v oddílu jsou i děti, které sprostá slova třeba neznají. Také se může stát, že některé děti budou šikanovány, protože jim ostatní děti budou nadávat sprostě. Některé děti ale sprosté slova používají i v normální konverzaci, protože jsou doma zvyklé mluvit sprostě. Vulgárním dětem vysvětlujeme, jak se mohou ostatní cítit. Sprostým dětem se musí ukázat, že sprostá slova mezi dětmi nepatří. Často na děti jako „vypínač“ funguje, pokud se jich ptáme, co to slovo znamená. Často neznají odpověď a my jim říkáme, proč používají slovo, které ani neznají. Pokud význam znají, tak se jich můžeme zeptat, jak by jim bylo, kdyby jim někdo tak říkal.

3. Děti Bez Hranic

Děti Bez Hranic je organizace, která pořádá různé typy táborů (dlouhé, krátké, letní, zimní, pro rodiče s dětmi atd.). Byla založena před 20 lety. A pro tuto organizaci já v létě pracuji.

3.1 Složení výchovných pracovníků

Na našem PTT (první týdenní tábor) se výchovní pracovníci skládají ze čtyř vedoucích, jednoho nebo dvou praktikantů a hlavní vedoucí. V tábořišti, kterým je horská chata Lučanka, která se nachází v Lučanech nad Nisou, jsou ještě další pracovníci, kteří ale nejsou výchovní. Tím je pan správce, který dohlíží na chod chaty a aby vše fungovalo tak, jak má, a jeho žena, která pro děti připravuje jídlo, dále paní uklízečka, která před příjezdem dětí připravuje chatu a po odjezdu uklízí.

Obr. 2 Horská chata Lučanka

3.2 Práce praktikanta

Praktikanti jsou potřeba zejména u nejmenších dětí. Pro děti je praktikant něco jako druhý vedoucí (pomocník vedoucího), kterého musí také poslouchat. Praktikant se stejně jako vedoucí účastní veškerého programu. Ať už jde u vedoucího nebo praktikanta, tak na děti apelujeme, aby nám neříkali např. pane učiteli, paní vychovatelko. Rozdíl mezi vedoucím a praktikantem je ten, že vedoucí za děti nese odpovědnost a praktikant nemá odpovědnost žádnou. Mzda praktikanta za jeden turnus je 500,- Kč

3.3 Práce vedoucího

Oddílový vedoucí zodpovídá za svůj oddíl a děti v něm. Vymýšlí program (případně s praktikantem) a musí se starat o peníze dětí, které jim rodiče předali. Dále je jeho každodenní prací třídění dopisů a následné předávání dětem. Mzda vedoucího je 2000,- Kč.

3.4 Práce hlavního vedoucího

Hlavní vedoucí je na táboře šéf všech, zároveň je pro většinu dětí největší autoritou a hlavně má za nás všechny zodpovědnost (za děti, praktikanty i vedoucí).

Přes den má většinou hodně papírování, takže na děti nemá mnoho času, naše „hlavaska“ se snaží trávit s dětmi čas, at' už při výletech nebo „celotáborovce“, aby si to s dětmi také užila. Dále také musí napsat reportáž s fotkami, kterou zveřejní na facebookové stránce, aby rodiče mohli vidět, jak se jejich dětem daří. Hlavní vedoucí také vede porady, které bývají večer potom, co všechny děti usnou. Dále také kompletuje všechnu potřebnou dokumentaci (OP, kartičky pojištění, způsobilost k práci s dětmi) ohledně nás. Mzda 3000,- Kč a k tomu, pokud je vše v pořádku a nejsou stížnosti od rodičů, tak navíc 1000,-Kč.

3.5 Denní režim

Den začíná v 7:30, kdy děti budíme, budíme je sirénou, při které vědí, že když zazní, tak mají hned přijít tam, odkud jde zvuk. Kolem 7:45 začíná rozcvička, na které děti nejdříve běhají, potom se protahujeme a zakončíme rozcvičku nějakou hrou.

Potom se jdeme všichni nasnídat (každý oddíl sedí u jednoho stolu). K snídani bývají kuličky s mlékem nebo houska s marmeládou/salámem. Po snídani se jdou jak děti, tak my připravit na oddílový program. Po návratu z oddílového programu se děti převléknou, umyjí si ruce a uklidí si pokojíček.

Potom mají oběd. Když skončí obědy, tak mají odpolední klid, který trvá dvě hodiny, tedy od 12:30 do 14:30. Poté se nasvačí a následuje odpolední program. Odpolední program je celotáborová hra. Odpolední program končí kolem 18. hodiny. Poté se děti opět převléknou a umyjí si ruce a čeká je večeře. Po večeři je večerní program, který trvá zhruba dvě hodiny. Děti po programu čeká sprcha a čištění zoubků. Kolem půl desáté se všude zhasíná a děti usínají. Když jsou děti hodné, tak je čeká pohádka na dobrou noc. Program dne se liší, pokud jdeme na výlet nebo jedeme do aquaparku. S dětmi například hrajeme městečko Palermo, cukr káva limonáda čaj rum bum nebo na sochy. Na oddílové aktivity používáme hry, které si mnohdy vymýšlíme sami. Celotáborová hra je každý rok jiná. V roce 2022 jsme měli téma Pravěk a letos nás čeká CTH s tématem Ať žijí duchové.

3.6 Přístup k dětem

Každé dítě bereme stejně jako ty ostatní děti, ale s ohledem na to, že každé dítě zpracovává věci jinak. K dětem se chováme hezky a každému tzv. měříme stejným metrem. Když jsme s dětmi tak, nepoužíváme telefon. Telefon využíváme jen na řešení nějakých věcí ohledně tábora a případně na spojení s ostatními vedoucími. Jako výchovní pracovníci tam nemáme žádnou pracovní dobu, může se stát, že za námi přijde dítě během porady, nebo v noci, že se něco děje, a my jdeme s ním, abychom tu situaci vyřešili.

3.7 Program pro děti

Program vymýšlíme dopředu tak čtyři měsíce před táborem. Musíme vymyslet, jak se bude vše odehrávat, jaká jim budeme hrát divadla a jak bude vypadat celotáborová hra. Každý večer při poradách pak vše plánujeme do detailů na další den. Vždy ve středu se jede na výlet do aquaparku do Liberce. S dětmi, které nejedou, tam pak zůstává někdo, aby zůstal s nimi a vymyslel jim náhradní program, minulý rok se šlo na výlet, kde si děti mohly koupit zmrzlinu.

3.8 Uspořádání pokojů

Děti jsou rozděleny na pokojích podle věku, pohlaví, a když to je možné, tak i podle oddílů. Pokoje rozřazujeme tak dva měsíce před táborem. Vždy se může stát, že nějaké dítě onemocní nebo naopak se na tábor někdo na poslední chvíli přihlásí. My se pak vždy dohodneme, jak si rozdělíme zbylé pokoje.

4. Já a moje práce na táboře

Na táboře jsem byl jako praktikant u 1. oddílu, kteří jsou nejmenší. S vedoucí jsem s nimi chodil po všech výletech a programech. Na výletě v aquaparku jsme s vedoucím Michalem děti brali na tobogány. Hrál jsem spolu s ostatními vedoucími dětem různá divadla. Každý den jsem vedl ranní rozcvičky.

5. Rozhovory

Do své závěrečné práce jsem se rozhodl udělat rozhovory se třemi vedoucími.

5.1 Rozhovor s vedoucí nejmenších

Vedoucí nejmenších se jmenuje Týna. Je jí 18 let a je letošní maturantkou SZŠ Turnov v oboru praktická sestra.

1. Jezdila jsi jako dítě na tábory?

„Ano jezdila, od 4 do 5 let jsem jezdila na příměstské tábory. Poté jsem od 6-9 let jezdila na třítydenní tábor Čestín. V 11 letech jsem byla na příměstském inline táboře a můj poslední tábor v roli táborníka byl LT Ostrý.“

2. Jak dlouho a v jakých pozicích vykonáváš práci výchovného pracovníka na táborech?

„Od 15-17 let jsem jezdila jako praktikantka na náš PTT. V 18 letech jsem byla poprvé jako vedoucí a Maty u mě dělal praktikanta.“

3. Jak dlouho dopředu vymýšlíš táborový/oddílový program?

„Programy vymýšlím několik týdnů dopředu. Mám varianty pro všechny druhy počasí. Případně se radím s praktikantem.“

4. Setkala ses na táborech někdy se šikanou, vulgaritou nebo alkoholem u dětí?

„Se šikanou ne, ale s pošťuchováním mezi dětmi ano, to však včas řešíme. S vulgaritou jsem se setkala, ale vždy se dětem snažím vysvětlit, že to mezi slušné chování nepatří.“

5. Jak řešíš stýskání u dětí?

„U našich dětí se s tím setkávám často, jelikož jsou to ti nejmenší a často je to jejich první tábor. Řešíme to objetím, zaměstnáním dítěte nějakou činností, pokud se dítěti stýská večer, přečteme mu nějakou pohádku. Pokud žádná z věcí nepomáhá, použijeme takzvaně bonbónek proti stýskání.“

5.2 Rozhovor s vedoucí nejstarších

Vedoucí nejstarších se jmenuje Adéla, je jí 21 let a studuje Marketingovou komunikaci a PR na Karlově univerzitě v Praze. Dále se věnuje tvorbě obsahu na sociálních sítích a na instagramu má kolem 25tis. sledujících a dále pracuje na poloviční úvazek u společnosti Siemens, kde spravuje Sociální síť.

1. Jezdila jsi jako dítě na tábory?

„Ano, poprvé jsem byla v pěti letech a na posledním jsem byla ve svých třinácti letech.“

2. Jak dlouho a v jakých pozicích vykonáváš práci výchovného pracovníka na táborech?

„Můj první tábor z pozice vedoucí byl v roce 2021 na našem táboře na Lučance.“

3. Jak dlouho dopředu vymýšlíš táborový/oddílový program?

„V hlavě mám vždy nějaké aktivity, které bych chtěla s dětmi dělat, ale vždy se rozhoduji podle počasí.“

4. Setkala ses na táborech někdy se šikanou, vulgaritou nebo alkoholem u dětí?

„Se šikanou jsem se nesečkala, taktěž s alkoholem. Jelikož jsem vedoucí nejstarších tak jsem občas nějaké sprosté slovo zaslechla. Děti jsem napomenula, ale v tomto věku tomu moc nedokážeme zabránit.“

5. Jak řešíš stýskání u dětí?

„U svých nejstarších dětí se se stýskáním nesečkávám. V roce 2022 se nám ale stal jeden incident. Druhý den tábora večer si jeden chlapec z mého oddílu zavolal rodičům, aby pro něj přijeli, přičemž jsem tuto skutečnost zjistila, když jsem přišla zkontrolovat pořádek na pokoji a chlapec si balil kufr a následně mi řekl, že jede domů. Byla jsem šokována, že mi to říká, jako kdyby se nedělo nic. Rodiče chlapce nám při jejich příjezdu oznámili, že je to v pořádku a že takto s chlapcem byli domluveni.“

5.3 Rozhovor s hlavní vedoucí

Naše hlavní vedoucí se jmenuje Dominika je jí 23 let a pracuje jako knihkupkyně v knihkupectví v Brně.

1. Jezdila jsi jako dítě na tábory?

„Ano, na první jsem jela v 8 letech. První dny se mi tam nelíbilo, ale za pár dní jsem si našla kamarády, nechtělo se mi pryč a tak jsem tam jezdila každým rokem až do 16 let.“

2. Jak dlouho a v jakých pozicích vykonáváš práci výchovného pracovníka na táborech?

„První dva roky potom co už jsem nemohla jezdit jako táborník, jsem jela dvakrát jako praktikant, po té dvakrát jako oddílový vedoucí a letos třetím rokem jedu jako hlavní vedoucí.“

3. Jak dlouho dopředu vymýšlíš táborový program a celotáborovou hru?

„Snažím se vytvořit koncept cca půl roku před začátkem tábora. Jednotlivé programy, hry a jak bude celý den vypadat, řeším nejdřív čtvrt rokem před začátkem. Vždy nejdřív ale

vytvoříme kostru toho, jak bude vypadat celý turnus. Jednotlivé věci řešíme postupně, detaily toho, jak bude vypadat následující den, řešíme večer před celý tým.“

4. Setkala ses na táborech někdy s šikanou, vulgaritou nebo alkoholem u dětí?

„Nejčastěji se setkávám s vulgaritou, žalováním a o něco méně s šikanou. S alkoholem jsem se nesetkala. Dvanáctileté děti mají zatím závislost jen na telefonech.“

5. Jak řešíš stýskání u dětí?

„První dny se stýká každému, i mě. :D Večer to řešíme pohádkami a povídkami, na které si děti velmi rychle zvyknou a vyžadují. Po pár dnech si k nám udělají vztah a už se jim nechce domů. Důležité je mít program, který je zabaví. Vždy je potřeba něco dělat.

V nejkrajnějších případech dáváme tzv. tabletku proti stýskání. Ve skutečnosti se jedná o placebo efekt, kdy vsypeme rozdrčené Lipo do sklenice s vodou a dítě to vypije. Využili jsme tuto metodu jen dvakrát, ale úspěšně.

Závěr

Tato práce mi ukázala, že mě práce s dětmi baví a že se jí chci dále věnovat. Až mi bude osmnáct, tak se budu chtít stát vedoucím. Na letošní rok plánujeme také tábory, tak se na ně těším.

Při rozhovorech s ostatními vedoucími jsem se také dozvěděl spoustu nových věcí, třeba to, jak jezdili v dětství na tábory a jak se k našemu PTT dostali. Jsem moc rád za to, že jsem měl možnost si vypracovat takovouto práci, jelikož si uvědomil, že práce s dětmi mě baví a naplňuje. Dále bych chtěl poděkovat paní učitelce Horákové za vedení práce, a když jsem s čímkoliv potřeboval pomoci, tak mi s tím pomohla a poradila.

Zdroje

obr. 1

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dětský_tábor

obr.2-7 vlastní fotografie

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dětský_tábor

<https://www.detibezhranic.cz/>